

Poučenie pre pacientku a informovaný súhlas

Umelé prerušenie tehotnosti

Umelé prerušenie tehotnosti (UPT) je zákrok, pri ktorom sa ukončuje tehotnosť na želanie matky alebo zo zdravotných dôvodov (t. j. z dôvodov, kedy tehotnosť nie je v poriadku z hľadiska plodu - vrodené vývojové chyby, alebo z hľadiska matky by tehotnosť predstavovala významné riziko pre zdravie ženy).

Na želanie matky možno tehotnosť prerušiť do konca 12. týždňa tehotnosti (12 týždňov od 1. dňa poslednej menštruácie). Ide o zákrok, za ktorý sa platí.

Umelému prerušeniu tehotnosti predchádza gynekologické vyšetrenie s ultrazvukovým vyšetrením. Výsledok ultrazvukového vyšetrenia so stanovením dĺžky tehotnosti tvorí súčasť Vašej zdravotnej dokumentácie. Fotokópiu tohto vyšetrenia Vám na Vašu žiadosť vydá vyšetrujúci lekár.

V súčasnej dobe sa UPT robí na operačných sálach v sterilnom prostredí lekárom tak, aby riziko poškodenia organizmu ženy a riziko prípadných neskorých následkov bolo čo najmenšie. Robí sa v krátkej celkovej anestézii (po uspaní pacientky) a výkon trvá cca 10 minút. Po dezinfekcii vonkajších genitálií sa rozšíri kanála krčka maternice inštrumentom - dilatátorom a následne špeciálnou kanylou sa odsaje obsah dutiny maternice. Pri interrupciách väčších ako 8 týždňov je pravidlom použiť ešte kyretu (nástroj na úplné mechanické čistenie dutiny maternice) alebo potratové kliešte. Pretože sa zákrok robí v celkovej anestézii, netreba sa obávať bolesti. Po prebudení nebývajú bolesti obvyklé, niekedy pacientka vníma bolesti, ktoré svojim charakterom a intenzitou pripomínajú bolesti pri menštruácii.

UPT sa robí ambulantne alebo pri jednodňovej hospitalizácii.

Ak máte krvnú skupinu s RH faktorom negatívnym, dostanete pri prerušení tehotnosti protilátku proti RH faktoru.

Po interrupcii odporúčame pohlavnú zdržanlivosť do prvej menštruácie. 14 dní po zákroku odporúčame hygienu sprchovaním.

Žiadosť o umelé prerušenie tehotnosti vyplní Váš zmluvný gynekológ. Ak ste ešte nerodila alebo rodila len raz, môžete ísť na ďalšiu interrupciu až o 6 mesiacov. Tento limit sa netýka tehotenstiev v dôsledku znásilnenia alebo pohlavného zneužívania. Ak máte menej ako 18 rokov s vykonaním zákroku musí písomne súhlasiť Váš zákonný zástupca.

Na zákrok prídte nalačno - to znamená nejedzte, nepite a tiež nefajčite. Po zákroku si odpočiniete a väčšinou môžete odísť domov.

Možné komplikácie

Ide o chirurgický zákrok, pri ktorom môže prísť ku komplikáciám. Komplikácie sú v súčasnej dobe skôr ojedinelé. Pri výkone môže dôjsť k poraneniu maternice pracovnými nástrojmi, ktoré si môže vynútiť okamžitú brušnú operáciu na zastavenie krvácania. Výnimočne môže byť situácia tak závažná, že lekár musí operačne odstrániť maternicu v záujme zachovania života pacientky (0,1-0,8%).

Zvyšky po tehotenstve môžu v organizme ženy pretrvávať kratšiu alebo dlhšiu dobu po UPT. Niekedy je nutné ich opakovane odstrániť z dutiny maternice (0,2-3%). Dlhšie prežívanie zvyškov tehotnosti je stav blízky onkologickému (nádorovému) ochoreniu, a ako taký vyžaduje špecializovanú liečbu a sledovanie (trofoblastická choroba).

V ojedinelých prípadoch, najmä pokiaľ ide o včasnú tehotnosť, nemusí dôjsť napriek vykonanému zákroku k jej prerušeniu a tehotnosť pokračuje ďalej. Preto je potrebné, aby po 7 dňoch od zákroku sa vykonalo sonografické vyšetrenie na našom pracovisku, ktorým sa overí, že tehotnosť bola skutočne ukončená.

Medzi neskoré komplikácie sa zaraďujú zápal maternice, vaječníkov a vajíčkovodov s možným čiastočným alebo úplným zlepením dutiny maternice zrastami. Následnú zhoršenú schopnosť až neschopnosť ďalšieho otehotnenia nemožno úplne vylúčiť, i keď väčšina serióznych štúdií prišla k záveru, že ženy po UPT nemajú vyššie riziko následného otehotnenia oproti ženám, ktoré UPT nepodstúpili.

Zanedbateľné nie sú ani následky, ktoré zákrok môže zanechať na psychike ženy, aj keď ide o veľmi zriedkavé prípady (0,3-1,2 na 1000 interrupcií). U väčšiny žien sa objaví krátko po zákroku, ale aj neskôr zmes pocitov, pričom prevládajú skôr pocity úľavy. Obdobie najväčšej psychickej záťaže predstavuje čas rozhodovania pred zákrokom. Ak zistíte známky psychickej lability (depresie, zmeny nálad), konzultujte Vášho lekára alebo psychológa, s ich pomocou by mal byť dopad na Vašu psychiku miernejší.

UPT a rakovina prsníkov:

Ženy, ktorým bola vykonaná interrupcia, nemajú zvýšené riziko rakoviny prsníkov oproti ženám, ktoré interrupciu nepodstúpili.

Riziko súčasného výskytu nepoznaného mimomaternicového tehotenstva konzultujte s lekárom, ktorý robí výkon.

Napriek tomu, že v súčasnosti hodnotíme interrupciu ako relatívne bezpečný výkon, malo by ísť len o núdzové riešenie stavu napr. pri zlyhaní antikoncepčných metód a nie riešením pravidelným.

UPT zo zdravotnej indikácie

Prerušenie tehotnosti vzhľadom k ohrozeniu zdravia matky alebo plodu je hrazené zo zdravotného poistenia. UPT zo zdravotnej indikácie zahŕňa rozličné ochorenia, ktoré by sa mohli v prípade gravidity zhoršiť alebo dokonca ohroziť život ženy. Návrh na UPT v týchto prípadoch dáva špecialista v medicínskom obore, ktorý pacientku lieči a sleduje pre určité ochorenie. Žena musí vždy súhlasiť s navrhovaným zákrokom.

Umelé prerušenie tehotnosti sa nevykoná cudzinkám, ktoré sa v Slovenskej republike zdržiavajú len prechodne.

Ukončenie tehotnosti len pomocou liekov (RU 486, Mifepriston, atď.), ktoré vedú k odumretiu zárodka sa v Slovenskej republike nevykonáva.

Dovoľujeme si Vás informovať, že v prípade, ak sa rozhodnete pre pokračovanie tehotnosti máte okrem iného aj nasledovné možnosti:

- o Utajenie Vašej osoby v súvislosti s pôrodom (§ 11, ods. 10, Zák. 576/2004 Z. z.)
- o Ponechať dieťa po narodení na adopciu (osvojenie)
- o Získať finančnú, materiálnu alebo psychologickú pomoc v materstve poskytovanej občianskymi združeniami, neziskovými organizáciami, nadáciami, cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Zoznam je uvedený na webovom sídle Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky

www.health.gov.sk